УДК 821.11
DOI https://doi.org/10.32838/2710-4656/2021.6-3/02

Білик О. О.
Національний університет «Львівська політехніка»

Подоляк З. Р.
Національний університет «Львівська політехніка»

ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ СКЛАДНИХ КОМПОЗИТ ПЕРШОТВОРУ У МНОЖИННИХ УКРАЇНСЬКИХ ПЕРЕКЛАДАХ

Статтю присвячено виявленню труднощів словотвірного характеру крізь призму множинних українських перекладів роману відомого англійського письменника Вальтера Скотта «Айвенго». У статті проведено контрастивно-перекладацький аналіз продуктивних способів творення складних слів; особливу увагу приділено проблемі їхнього відтворення засобами рідної мови із метою виявлення як спільних, так і відмінних ознак у порівнювальних мовах. Урахування і відтворення словотвірних особливостей у мові перекладу є складним і водночас важливим завданням для перекладача художнього твору, оскільки словотвірні засоби можуть використовуватись як стилістичний прийом для створення образності або для вираження експресивно-емоційної оцінки літературних героїв.

Роман В.Скотта «Айвенго» обрано невипадково, оскільки він відноситься до жанру історичних новел. Одне із завдань дослідження – відтворення історичної тематики у художньому перекладі, що спричинює неабиякі труднощі у відтворенні історичних реалій засобами рідної мови із дотриманням семантичних і структурних особливостей словотвірного характеру композит у перекладі.

Унаслідок проведеного зіставного аналізу оригінального твору Вальтера Скотта «Айвенго» та його множинних варіантів перекладу рідною мовою ми дійшли висновку, що для відтворення англійських складних слів українською мовою перекладачі здебільшого вдавалися до використання таких перекладацьких трансформацій, як транслітерація, калькування, вилучення одиниць, конкретизація, генералізація та описовий переклад. Стилістично марковані слова-композити перекладалися здебільшого нейтральними словосполученнями, що призводило до втрати експресивності у перекладі. У більшості випадків (65%) англійські композити перекладалися складними прикметниками, зберігаючи художню своєрідність літературного твору.

Ключові слова: *множинний переклад, першотвір, мова оригіналу, мова перекладу, перекладацькі трансформації, перекладацькі стратегії.*

Постановка проблеми. Урахування словотвірних засобів у творі оригіналу та їхнє відтворення у художньому перекладі, зокрема у множинних перекладах, є важливим для адекватного відтворення значення складних слів із метою оцінки якості перекладу і доцільності вибору перекладацьких стратегій.

Оскільки роман В.Скотта «Айвенго» відноситься до жанру історичних новел, відтворення історичної теми у художному перекладі наражає перекладача на неабиякі труднощі. Складні слова, що зустрічаються у літературному творі, не лише номінують історичні реалії, але і характеризують їх, несучи допоміжну, але суттєву інформацію, що має знайти адекватне відтворення в українських перекладах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Композитний спосіб словотворення є одним із найпоширеніших у сучасній англійській мові, про що свідчать численні дослідження вітчизняних лінгвістів (Л. Дембовська, Ю. Зацний, Л. Омельченко). Однією із причин поширення композитного словотвору є можливість економити мовні ресурси під час словотворення та ефективної передачі інформації. Досить громіздкий опис компресується в межах однієї композити, що створює певні труднощі для перекладачів, оскільки не завжди можна знайти відповідний аналог у рідній мові.

Важливими для нашого наукового дослідження є вивчення структурно-семантичних моделей англійських композит і їхнє відтворення засобами рідної мови у множинних українських перекладах. Актуальність теми дослідження полягає насамперед у тому, що здійснено спробу порівняти способи відтворення структурних і семан-

тичних особливостей складних слів, відібраних із роману Вальтера Скотта «Айвенго», у низці українських перекладів. Особливу увагу приділено тим способам творення складних слів, які викликають труднощі під час їхнього відтворення засобами рідної мови.

Метою роботи є виявлення основних способів розкриття семантичних і структурних особливостей словотвірного характеру композит в англо-українському художньому перекладі.

Поставлена мета досягається шляхом розв'язання таких завдань:

– розкрити особливості англійського та українського словотворення на прикладі роману Вальтера Скотта «Айвенго» із метою виявлення спільних і відмінних ознак;

– виявити труднощі, які виникають під час відтворення і пошуку аналогічних словотвірних відповідників у сучасній українській мові;

– розглянути способи подолання труднощів у художньому перекладі, пов'язаних із словотвірними особливостями англійської та української мов;

– проілюструвати конкретними прикладами словотвірні особливості мови оригіналу у художньому перекладі.

Задля вирішення поставлених завдань використовувалися такі методи дослідження: *метод контрастивного аналізу*, за допомогою якого зіставлялися способи словотворення в англійській та українській мовах, порівнювалися тексти мовою оригіналу і перекладу; *описовий метод,* який дозволив класифікувати ілюстративний матеріал; *метод компонентного і трансформаційного аналізу* (для виділення структурних моделей складних слів першотвору і виокремлення їхньої словотвірної будови); *кількісний аналіз* (із метою визначення кількості випадків адекватності відтворення складних слів в українських перекладах і виявлення труднощів словотвірного характеру).

Об'єктом дослідження є історичний роман Вальтера Скотта «Айвенго» мовою оригіналу, перекладений на рідну мову низкою українських перекладачів. Предметом дослідження є складні слова в англійській та українській мовах крізь призму теорії перекладу, шляхи подолання труднощів словотвірного характеру у множинних українських перекладах.

Матеріалом слугував оригінальний текст роману Вальтера Скотта «Айвенго» англійською мовою (загалом понад 486 сторінок) і його переклад українською (загалом понад 1280 сторінок), зокрема переклад І. В. Муращик (2001) [1], Ю. Я. Лісняка та Г. Г. Лозинської (2007) [2], І. Давиденко (2012) [3]. Шляхом наскрізної вибірки виявлено і проаналізовано більше двохсот п'ятдесяти складних лексичних одиниць, утворених різними способами словотвору.

Наукова новизна зумовлена тим, що вперше розглянуто типові особливості англійського та українського словотворів у перекладацькому аспекті, проаналізовано способи перекладу складних слів англійської мови у множинних українських перекладах.

Теоретичне значення дослідження полягає в тому, що його результати становлять внесок у подальший розвиток лінгвістичного аспекту перекладу, а саме виявлення шляхів подолання труднощів, зумовлених особливостями англійського та українського словотвору складних слів, що є важливим для виділення спільних (ізоморфних) і відмінних (аломорфних) рис порівнюваних мов на прикладі історичного роману. Виокремлення труднощів перекладу складних слів оригіналу та вибір адекватних способів їхнього відтворення мовою перекладу є суттєвими для проведення ефективного і результативного дослідження.

Практична цінність дослідження полягає у можливості використання результатів дослідження у курсах із теорії і практики перекладу, порівняльної лексикології і порівняльної стилістики англійської та української мов, а також для розроблення спецкурсу «Вступ до перекладознавства».

Виклад основного матеріалу. Вітчизняний лінгвіст О. Л. Гармаш досліджувала систему словотвору англійської мови та інноваційні процеси; О. В. Деменчук присвятив своє дослідження колоративній композиті в англійській мові; А. В. Шелудько розкрила особливості англо-українського перекладу композитів у текстах художньої прози; дослідник І. Гонта досліджував відтворення англійських ад'єктивних композит на позначення зовнішності людини українською мовою. Л. Омельченко досліджувала композити англійської мови, зокрема їхню структуру і семантику, а О. Коваленко – хронологічно марковану лексику на матеріалі художньої прози В. Скотта. Дослідники Н. Білоус, О. Гурська, Л. Теремінко перекладали архаїзми історичного роману «Айвенго». Отже, відсутність спеціальних досліджень, присвячених проблемі перекладу композит у множинних українських перекладах, спонукає до ретельнішого вивчення адекватних способів перекладу складних слів оригіналу на рідну мову.

Вальтера Скотта справедливо вважають новатором у мистецтві художнього слова, творцем

жанру історичного роману, оскільки автор увів в історичний роман якісно новий метод відтворення історичної дійсності. Історична правдивість творів В. Скотта створюється за допомогою лексичних засобів шляхом адекватного відображення минулого суспільства, мовлення тієї епохи. Для достовірності цього твердження слугують численні описи обстановки, одягу, зброї, які передають дух тієї епохи. Водночас багатий і барвистий історичний колорит майстерно переплітається із любовними і політичними інтригами.

У перекладознавстві проблема словоскладання залишається не досить вивченою у тому розумінні, що не завжди є можливість зберегти структуру складних слів у мові перекладу. Порівняння низки українських перекладів того ж самого літературного твору різними перекладачами дозволило, по-перше, порівняти індивідуальну своєрідність кожного перекладу, оскільки перекладачі по-особливому підійшли до висвітлення складних слів першотвору шляхом своєрідного сприйняття та вибору адекватних перекладацьких стратегій для того, щоб донести українському читачеві оригінальність авторського стилю; по-друге, порівняти вищезазначені українські переклади із погляду на повноту передачі змісту складних слів оригіналу рідною мовою, що слугувало цікавим матеріалом дослідження.

Під множинністю перекладів більшість вітчизняних лінгвістів розуміють можливість функціонування декількох перекладів одного англомовного літературного твору. Перекладений твір відображає дійсність оригіналу завдяки творчій майстерності перекладача, який намагається донести до читача всю своєрідність першотвору задля того, щоб справити на українського читача таке саме враження, як і створений автором оригінал.

Перші спроби перекласти історичний роман «Айвенго» рідною мовою були зроблені українськими перекладачами Н.Суровцевою та А.Волкович, що пробудило цікавість читачів до творчості Вальтера Скотта. Названі автори не обмежувалися буквальною передачею оригіналу, вони намагалися зберегти художні особливості авторського стилю, а також зробити переклад цікавим для українських читачів.

Одним із завдань нашого наукового дослідження полягало в тому, щоб визначити, наскільки повноцінно перекладачі відтворюють особливості оригінального тексту, авторську манеру оповіді, що залишається поза увагою перекладачів, позбавляючи читачів можливості насолодитися романом повною мірою. Кожен із вищезазначених перекладачів намагався зберегти стилістику, зміст і творчу своєрідність, ідіостиль автора першотвору і водночас зробити текст цікавим читачеві, що слугує запорукою успішного перекладу та вияву неабиякої майстерності інтерпретувати художній твір засобами рідної мови у нерозривній єдності змісту і форми.

Задля подолання потенційних труднощів в українському перекладі потрібно враховувати такі особливості сучасного англійського словотворення, як утворення слів за допомогою основоскладання, конверсії, телескопії, синтаксичного словоскладання, які є продуктивними у сучасній англійській мові. Зіставний аналіз першотвору та українських художніх перекладів засвідчив широке використання складних слів не лише для створення художнього образу головних героїв роману, але і для зображення почуттів та переживань, опису мальовничих краєвидів, що, у свою чергу, знайшло відображення в українських перекладах.

За результатами проведеного зіставного аналізу оригінального твору Вальтера Скотта «Айвенго» та його множинними варіантами перекладу рідною мовою ми дійшли висновку, що:

– для відтворення англійських складних слів українською мовою перекладачі здебільшого вдавалися до використання таких перекладацьких трансформацій, як транслітерація, калькування, вилучення одиниць, конкретизація, генералізація та описовий переклад;

– стилістично марковані слова-композити перекладались українською мовою здебільшого нейтральними словосполученнями, що призводило до втрати експресивності у перекладі;

– у більшості випадків (65%) англійські композити перекладалися на рідну мову складними прикметниками, слугуючи засобами образного вираження, що знайшло відображення в українських перекладах, зберігши художню своєрідність літературного твору. Переклад складних ад'єктивних словосполучень простим словом призводив певною мірою до втрати експресивності, наприклад: *'**deep, black-damning guilt**,–guilt, that lies like a load at my breast–guilt, that all the penitential fires of hereafter cannot cleanse' [4]*. ***Великий, чорний, проклятий гріх**, що тяжким тягарем на мою душу [1]*. ***Страшні, чорні, огидні злочини** важким каменем налягають мені на груди [2]*. ***Страшні, чорні, мерзотні злочини** тяжко стискають мені груди [3]*.

Дослідження виявило, що під час перекладу складних лексичних одиниць з англійської мови на рідну перекладачі вдавалися до різноманітних

перекладацьких трансформацій, добираючи такий еквівалент, який би був зрозумілим для українського читача, іноді використовувалися синонімічні заміни чи описовий переклад. Зустрічалися випадки опущення, що призводило до втрати національного колориту, наприклад: *'Come on,* ***Jack Priest'*** *[4]. Ходімо вже [1]. Йди попереду,* ***баляндраснику*** *[2]. Ну, годі,* ***Джеку-ченче*** *[3].*

Унаслідок проведеного зіставного аналізу виявлено, що складні слова у більшості випадків перекладались якнайточніше до мови оригіналу за допомогою українських відповідників, що дозволило зберегти експресивність та образність першотвору. Крім того, слід відзначити, що через суттєві структурні відмінності української та англійської мов в українських перекладах часто змінювалася структура складного слова, іноді спостерігалося вилучення композит в українських перекладах. Виявлено, що у 25% випадків складне слово вилучалося або повністю, або вилучався один із його складових елементів; у 10% випадків англійське складне слово було відтворено складним в українських перекладах. Водночас для українських композит характернішою є наявність інтерфіксу, а для англійських – дефісного написання. Зіставний аналіз літературного твору показав, що у 35% випадків англійські складні слова перекладалися простими або поширеними словосполученнями рідною мовою.

Низка складних лексичних одиниць відтворювалася переважно описово, головним чином для передачі різноманітних відтінків ознаки, для вираження складних почуттів літературних героїв, тоді як в українських перекладах ці ознаки інколи передавались узагальнено, що призводило до втрати експресивності змісту висловлювання, наприклад: '***a hard-hearted man****, who knows* ***neither earth-fear, nor heaven-awe'****[4].* ***Бездушна людина*** *[1]. Людина з* ***жорстоким серцем*** *[2]. Це людина* ***жорстокосерда*** *[3].*

Більшість проаналізованих складних слів із дефісним написанням виражають емоційне ставлення автора, що відтворюється у перекладах порівняльними конструкціями зі збереженням експресивності, наприклад: *He came to his assistance like a thunderbolt, exclaiming, in a voice like a* ***trumpet-call****, "Desdichado, to the rescue!"[4]. Він пришпорив коня. І як грім із неба кинувся на допомогу рицареві, вигукнувши 'Тримайся!'[1]. Він рвонувся на поміч Лицареві, наче блискавка,* ***гучним, мов сурма, голосом,*** *вигукуючи 'Тримайся!'[2]. Він устромив остроги в боки свого коня і як блискавка помчав на допомогу,* ***громовим голосом*** *крикнувши 'Іду на порятунок!'[3].*

У вибраному для аналізу літературному творі композити утворюються за характерними словотвірними моделями, кожна з яких характеризується спільною структурою та узагальненою семантикою. Найчисельнішою виявилася словотвірна модель *(adj + n) + ed* (67лексем), яка зазнала значної трансформації в українських перекладах: *Hundreds of* ***broad-headed, short-stemmed, wide-branched oaks*** *[4]. Сотні могутніх дубів із* ***товстими стовбурами і розлогим гіллям*** *[1]. Сотні* ***розлогих, широкочолих, із невисокими стовбурами*** *дубів [2]. Сотні* ***невисоких крислатих дубів*** *[3].*

Структурна модель *n + adj* (53 лексеми) також зазнала трансформаційних змін, про що свідчать такі приклади: *Choosing their chief from the Saxon* ***blood-royal*** *[4]. Знайти лідера серед саксонців* ***королівського походження*** *[1]. Вибрати проводиря із давнього саксонського* ***королівського роду****[2]. І цей ватажок повинен був походити із* ***древнього знатного роду****[3].*

Іншими продуктивними словотвірними моделями складних слів у мові оригіналу є такі:

модель *adj + ppI* (32 лексем): *And showed a round bullet head belonging to a man in the prime of life. His* ***close-shaven crown****, surrounded by a circle of stiff curled black hair [4]. Відкривши обличчя людини у розквіті сил, навколо* ***поголеного тімя*** *росло густе чорне волосся [1]. Показавши круглу, як куля, голову чоловіка у розквіті віку.* ***Виголена маківка*** *була оточена кільцем цупких чорних кучерів [2]. І відкрив круглу, мов куля, голову людини в самому соку.* ***Голена маківка*** *була обрамлена вінцем жорсткого чорного волосся [3].*

модель *adj + ppII* (23 лексеми): *The word of a Norman noble, thou* ***pawn-broking slave*** *[4]. Слово нормандського барона,* ***поганий лихварю****[1]. Слово норманського дворянина,* ***підлий лихварю****[2]. Досить із тебе і слова норманського шляхтича,* ***лихварська твоя душе****[3].*

модель *adj + adj* (44 лексеми): *Beshrew thee for* ***a false-hearted liar****![4]. Ти,* ***невірний брехун*** *[1]. Ох ти ж* ***брехун криводушний****! [2]* ***Клятий брехун****! [3].*

модель *n + n* (31 лексема): *They rushed into excess and* ***blood-guiltiness*** *[4]. Проливає* ***невинну кров*** *[1]. Вдарився у розпусту і* ***зарізяцтво*** *[2]. Віддається розпусті і* ***вбивствам*** *[3].*

The whole plain was crowded with horsemen, horsewomen, and ***foot-passengers*** *[4]. Все поле заповнили вершники, вершниці та* ***піші глядачі*** *[1]. Вся луговина була забита людьми,* ***кінними і пішими*** *[2]. Все поле було всіяне вершниками, вершницями і* ***пішоходцями*** *[3].*

Композитний спосіб словотвору не знайшов належного відображення в українських перекладах порівняно з оригіналом, що відповідним чином вплинуло на якість художнього перекладу (*зарізяцтво, пішоходцями*). Неможливість передачі інформації, що міститься у композитах першотвору, змушувало перекладачів вдаватися до низки перекладацьких трансформацій, результатами яких слугували мовні одиниці як лексичного, так і синтаксичного рівнів, здебільшого зустрічалися приклади компенсації і перестановки лексичних компонентів, а також граматичні зміни, додавання та опускання, наприклад: *Like those of butchers when about to exercise their function in the* ***slaughter-house*** *[4]. Нагадуючи м'ясників, що збираються виконувати свою звичну роботу, мов у різників, що наготувалися до своєї роботи [1]. Як у різників. Які ті беруться до справи на бійні [2].*

Для складних прикметників оригіналу не завжди знаходились еквівалентні відповідники, тому мали місце трансформації як на лексичному, так і на синтаксичному рівнях. Детальний аналіз перекладацьких трансформацій виявив, що лише у 20% випадків англійські композити були перекладені українськими відповідниками, що зберегли структурну еквівалентність і семантику під час відтворення англійських композит, наприклад: *Scorched by the influence of the sun into* ***a rusty dark-red colour*** *[4]. Її єдиним захистом було скуйовджене густе* ***волосся темно-рудого кольору*** *[1]. Густа чуприна була вигорілою на сонці до* ***темного іржаво-рудого кольору*** *[2]. Волосся, що вигоріло на сонці, набуло* ***темно-рудого, іржавого відтінку*** *[3].*

У наступному прикладі переклад вже не є цілком еквівалентним, хоча максимально наближений до нього: *His dress was* ***a forest-green tunic*** *[4]. На ньому був* ***темно-зелений камзол*** *[1]. На ньому був* ***каптан зеленого кольору*** *[2].*

У низці прикладів семантика композитних прикметників передається за допомогою їх заміщення українськими морфологічно-простими або похідними ад'єктивними лексемами. Зокрема, композитний ад'єктив '*his own* ***half-crazed, half-cunning expression*** *of countenance'* перекладається за допомогою еквівалентного значення ***'напівбожевільний, хитруватий вираз*** *обличчя' [1],* ***'із придуркуватого і водночас хитрого виразу*** *обличчя' [2],* ***'І вираз обличчя дурнуватий і хитруватий водночас'*** *[3].*

Проте під час перекладу англійських ад'єктивів моделі *adj + ppI* (***with smooth-smiling cheek***) втрачається суттєвий семантичний компонент, що передається першим компонентом із негативною семантикою (***smooth – нещирий, притворний***) і є авторсько-суб'єктивною характеристикою об'єкта номінації, який цілком втрачається під час перекладу: *Так* ***солодкомовно****, посміхаючись [1]. Придворні із* ***лагідними усмішками*** *[2]. Придворні із* ***люб'язною посмішкою*** *[3].*

У перекладі низки композит спостерігається спрощення структурної форми і часткова зміна семантики: '*answered the* ***black-brow'd giant-like man'*** *[4]. Відповів* ***чорнобородий велетень*** *[1]. Відповів* ***чорнобровий здоровань*** *[2]. Відповів* ***чорнобровий богатир*** *[3].*

Деякі англійські ад'єктивні композити перекладаються шляхом їх розгортання у синтаксичні конструкції, члени якої перебувають у різних релятивних стосунках, тому перекладачі вдаються до використання різноманітних словосполучень і навіть підрядних речень. Зокрема, у перекладі ад'єктива '***Vile-murderous hag!'*** значення передається за допомогою розгортання в окремі вигукові речення: ***'Підла, кровожерлива відьмо***!' [1]. '***Гидомерзна фуріє! Проклята відьмо***!' [2]. '***Мерзотна, проклятуща фуріє***!' [3].

Під час перекладу композити '***thick-curled hair of a raven blackness'***, що за семантикою і структурою є скомпресованим порівнянням, вона трансформується у словосполучення-порівняння, в якому образне значення цілком зберігається: *Чорне,* ***як вороняче крило****, волосся [1]. Кучері.* ***Смоляно-чорні*** *[2]. Смоляні,* ***чорні як ніч****, кучері [3].*

У наступному прикладі композита ***'his long spotless-white robe'***, що за семантикою також є метафорою, трансформується у словосполучення-порівняння, в якому образне значення є суттєво відмінним, наприклад: *був накинутий довгий* ***сніжно-білий*** *плащ [1]. А поверх неї – довгий* ***білосніжний*** *плащ [3].*

Висновки та перспективи подільших досліджень. Проведене контрастивно-перекладацьке дослідження дозволило порівняти способи творення слів у зіставлюваних мовах, відтворення їхніх словотвірних моделей у множинних українських перекладах.

Як показує проведений аналіз структурних і семантичних змін, що мають місце під час перекладу складних слів, перекладачі вдаються до низки перекладацьких трансформацій. Водночас далеко не всі приклади повністю передають еквівалентне лексичне значення композит, часто змінюючи метафоричну, асоціативну семантику таких лексем. Лише у 20% випадків під час перекладу зберігається композитна структура англійської

лексеми. Іншими словами, український відповідник також є композитою, у 35% випадків англійська композита замінюється некомпозитною (простою або похідною) українською лексемою. У 10% випадків переклад ад'єктивних композит відбувався шляхом заміни англійської композити синтаксичною конструкцією в українському перекладі, зокрема компаративними, прийменниковими або безприйменниковими словосполученнями, дієприкметниковими зворотами і підрядними реченнями. Такий вільний переклад пояснюється меншою вживаністю композитного словотвору в українській мові, другорядною роллю прикметника, який передає менш суттєву інформацію порівняно з іменником або дієсловом, що, як наслідок, вплинуло суттєво на вибір перекладацьких стратегій. Ад'єктивні композити оригілу, що містили досить складну інформацію, часто не мали узуальних еквівалентів та аналогів на лексичному рівні в українській мові, тому перекладачі часто передавали цю інформацію на синтаксичному рівні для збереження норм української мови. Варто також зауважити, що художній переклад допускає широку свободу перекладацьких трансформацій порівняно з іншими видами перекладу, оскільки кожен перекладач може проявляти власну суб'єктивну креативність під час перекладу. Тому ми вважаємо, що критика неточностей в українських перекладах є недоцільною.

Здійснений аналіз складних слів засвідчує той факт, що словоскладання є одним із найпродуктивніших способів творення нових слів у сучасній англійській мові. Складні слова в романі В.Скотта «Айвенго» виконують функцію економії мовних зусиль, сприяють підвищенню експресивності твору.

Перед перекладачами було поставлено непросте завдання – передати мовну і культурну своєрідність того часу, віднайти такі відповідники, які б майстерно передали дух тієї історичної епохи, не порушивши водночас цілісності твору. Незважаючи на відмінності прийнятих перекладацьких рішень, вищезазначеним українським перекладачам вдалося справитись із цим нелегким завданням, зберігши оригінальність жанру першотвору.

Перспективними напрямами подальших наукових досліджень ми вбачаємо здійснення зіставного аналізу структури і семантики складних слів із колірним компонентом у мові оригіналу і перекладу.

Список літератури:

1. Scott W. Ivanhoe. Independent Publishing Platform. 2017. 486 p.
2. Скотт В. Айвенго. Пер. з англ. І. В.Давиденко. К.: Країна Мрій, 2012. 400 с.
3. Скотт В. Айвенго. Пер. з англ. І.В.Марущик. Львів: Панорама, 2001. 384 с.
4. Скотт В. Айвенго. Пер. з англ. Ю. Я. Лісняка та Г. Г. Лозинської. Київ: Школа, 2007. 494 с.

Bilyk O. O., Podoliak Z. R. PECULIARITIES OF REPRODUCTION OF COMPOUND WORDS OF THE ORIGINAL LITERARY WORK IN MULTIPLE UKRAINIAN TRANSLATIONS

The article is devoted to the identification of word-formation difficulties through the prism of multiple Ukrainian translations of the novel «Ivanhoe» by the famous English writer Walter Scott. The article presents a contrastive-translation analysis of productive ways of creating compound words, special attention is paid to the problem of their reproduction by means of the target language in order to identify isomorphic and allomorphic features in the compared languages. The reproduction of word-building peculiarities in the target language is considered to be a complex and at the same time crucial task for a translator of a literary work, as word-building means can be used as a stylistic device to create certain images or to express emotional evaluation of literary charcters.

W. Scott's novel «Ivanhoe» was not chosen accidentally, as it belongs to the genre of historical novels and one of the tasks of the study was to reproduce historical themes, historical realities while preserving the semantic and structural peculiarities of compound words in the Ukrainian translations.

Based on the comparative analysis of Walter Scott's original work «Ivanhoe» and its multiple Ukrainian versions, we have come to the conclusion that translators used the following translation transformations to reproduce English compound words into Ukrainian: transliteration, tracing, generalization, specification and descriptive translation. Stylistically marked compounds were translated mostly by neutral word combinations which led to a loss of expressiveness in the translation and in most cases (65%) English compounds were translated by complex adjectives, preserving the expressive character of the original ones.

Key words: *multiple translation, original work, source language, target language, translation transformations, translation strategies.*